

19. září 1919, jímž byl uznán vinným přečinem předražování dle § 20, č. 1 a 2 b) cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. mimo jiné z těchto

důvodů:

Okolnost, obžalovaným tvrzená, v rozsudku ostatně nezjištěná, že koupil sudy pro sebe a ne v úmyslu, by je dále zeizil, by ho neomlouvala. Při předražování jest lhosteino, koupil-li pachatel věc, při jejímž prodeji se dopustil předražování, původně snad pro sebe, a rozhodl-li se ji prodati teprve později, či koupil-li od počátku za účelem dalšího zeizení, poněvadž s hlediska § 20 cís. nař. jest rozhodno pouze chování pachatelovo při prodeji. Z předchozího nákupu jest důležitá pro posouzení předražování pouze vynaložená nákupní cena nikoliv úmysl pachateluv ohledně další dispozice s věcí.

Čís. 153.

**Předražování. Veřejné zájmy nejsou zvláště těžce ohroženy, bylo-li sice obilí odňato dispozici státní, avšak dodáno obyvatelstvu hla-
dem ohroženému v místech ležících v oblasti státu.**

(Rozh. ze dne 5. března 1920, Kr I 594/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti Josefa Karla O. a Richarda B., pokud směřovala proti výroku rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 12. srpna 1919, jímž byli oba obžalovaní odsouzeni pro zločin dle § 23 č. 4 a 5 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. a uznal je vinnými pouze přečinem pletich dle § 23 č. 4 cit. nař.

Důvody:

Oba obžalovaní odporují ve zmateční stížnosti naznačenému výroku rozsudku soudu nalézacího s hlediska § 281 č. 10 tr. ř.

Rozsudek v odpor vzatý viní oba obžalované ze zločinu proto, poněvadž jejich pletichami, způsobilými stupňováním ceny předmětů potřeby, veřejné zájmy byly zvláště těžce ohroženy. Soud nalézací opřel tento svůj výrok o úvahu, jež dá se krátce shrnouti v tyto věty: Účel nařízení o zabavení obilí jest ten, by zásoby mohly býti obyvatelstvu stejnoměrně přikázány a rozdělovány. Odnímají-li se značné zásoby tomuto účelu způsobem nedovoleným za překročení cen úředně stanovených, porušuje se tím zřejmě veřejný zájem. V případě našem bylo dispozicí státní odňato velké množství obilí: 3535 q, resp. 1619 q mlýnských výrobků, což mělo podle názoru soudu nalézacího značný vliv na dispozice státní aspoň v obvodu okresního hejtmanství v R. Odňali-li tedy J. K. O. a Richard B. takové množství obilí státní dispozici a prodali-li mlýnské výrobky z něho bez ingerence státní, byly tím podle přesvědčení nalézacího soudu zájmy státní zvláště těžce ohroženy. Leč pro tento právní závěr není ve výsledcích řízení a ve zjištěných okolnostech dostatečného skutkového podkladu. Závěr takový byl by správným tenkrát, kdyby zároveň bylo dokázáno, že ono množství obilí, resp. mlýnských výrobků bylo nejen odňato dispozici státní, ale buď všechno neb aspoň z valné části dodáno na místa a lidem, kteří státním přidělem již opatření byli, nebo do oblastí, jež leží mimo veřejný

zájem našeho, resp. tenkrát ještě rakousko-uherského státu. V tomto směru však neposkytují výsledky řízení a děj nalézacím soudem zjištěný pro výrok soudu, odsuzující pro zločin, žádné dostatečné opory. Podle těchto výsledků byly totiž mlýnské výrobky jednak přímo Josefem K. O., jednak prostřednictvím jiných osob, téměř výhradně dodány na místa, kde hrozil a částečně již panoval hlad v míře nejvyšší, zejména mezi dělnictvem, kde hrozilo státu v nejvyšší míře nebezpečnoství vzpoury lidu, hladem k zoufalství doháněného. A není též bez významu okolnost, že veškeré obilniny, obžalovanými vyvezené, zůstaly v hranicích staré rakouské říše, ba vyjímajíc tábor uprchlíků ve Cmuntu, vesměs v oblasti tenkrát již k samostatnosti se probouzejícího státu československého. I to padá na váhu, že Roudnicko a okolní okresy podřípské — jak všeobecně známo — patří k okresům v Čechách zemědělsky bohatým a horské okresy v Krušnohoří a průmyslových krajinách severních Čech k okresům na hospodářské plodiny poměrně chudým. Byly tedy mlýnské výrobky v daném případě vyvezeny z krajiny hospodářsky bohatší, kde nouze nebyla ještě tak pronikavého, veškeren život ohrožujícího stupně, do krajín plodinově chudších, kde bída nabyla již rázu katastrofálního a velmi značnou měrou ohrožovala nejen způsob a ráz výživy, nýbrž přímo život obyvatelstva. Při tom nelze přehlédnouti, že i po odvezení oněch mlýnských výrobků zůstala výživa Podřípska ještě celkem aspoň taková jako výživa jmenovaných horských končin i po dovezení výrobků těch, a že správy průmyslových závodů, konsumů a obcí chtěly opatřením obilnin jen hladu, nespokojenosti, zastavení práce, nepokojům a bouřím domácím zabrániti, čehož také povšechně bylo dosaženo bez zvláštního ohrožení obživy Podřípska, a že jen proto staraly se samy o dovoz mlýnských výrobků pod rukou, poněvadž státní správa následkem daných výjimečných válečných poměrů nebyla s to bezvadně fungovati a potřebné obilniny sama opatřiti. Notorické jsou poměry tehda panovavší. Příděly pro jednotlivce nesamozásobitele, zejména pro těžce pracující dělnictvo v oblastech průmyslových i neprůmyslových, nestačily ani z daleka k výživě a často se přídělů těch vůbec nedostávalo. V obcích a okresích, zejména severních Čech, nebývalo potravin, nebývalo mouky, nebylo mnohdy žádného, jindy byl zase jen nepravděelný příděl, nebývalo chleba, hrozily bouře z hladu. Jest notorické, že tehdejší úřady státní, malomocné vůči těmto poměrům, samy opouštěly cestu zákonem a nařízeními předepsanou a bez ohledu na ceny hleděly zaopatřiti pro své okresy potraviny za každou cenu. Skutečnosti této ani rozsudek v odpor vzatý nevylučuje, ba mlčky ji připouští a dříve citovaný výrok ministra výživy výslovně za pravdu bere, ač v odporu s tím před tím též opak její zjišťuje. Tohoto neblahého stavu zásobovacího obžalovaní využítkovali sice nesvědomitým způsobem na své obohacení, ale že by byli tím zároveň zvláště těžce ohrozily zájmy tehdejšího rakouského nebo docela zájmy tehda již k samostatnosti spějícího státu československého, nedá se ani důvodně tvrditi, neboť právem dlužno pochybovati, že by zájmy veřejné, v první řadě opatření nezbytných potravin pro strádající a hladem zmořené obyvatelstvo tehdejšího státu rakousko-uherského nebo budoucího státu našeho — a na ten především dlužno bráti zřetel — lépe bývaly opatřeny, kdyby byli obžalovaní Josef K. O. a Richard B. zásoby, o něž jde, konsumentům neučinili při-

stupnými, nýbrž opatření a rozdělení jich ponechali malomocným institucím státním. Ostatně neshlí přehlédnouti též, že běží o pouhých 35, resp. jen 16 vagonů obilnin, jež byly vyvezeny za dobu více než dvouletou, oproti všem obilninám, státnímu hospodaření podléhajícím, kteréž — jak lze ze statistiky i zkušenosti obecně známým vzíti — v samotném okrese roudnicko-libochovickém ročně zajisté daleko více než 1000 vagonů obnášely, že tedy šlo o množství poměrně na váhu příliš nepadající. Že obžalovaní učinili zásoby, státní disposici odňaté, strádajícím vrstvám obyvatelstva přístupnými za ceny často přemrštěné a že opatřili si je pletichami, to nalézá výrazu svého ve výrocih soudu, pokud je uznal vinnými předražováním a pletichami ve smyslu § 23, č. 4 cís. nař., ale nelze uznati správným názor soudu nalézacího, že by tím byli obžalovaní za daných okolností zájmy veřejné zvláště těžce ohrozili, neboť — třebas snad odnětím prokázaného množství mlýnských výrobků z volného nakládání státem bylo úplně stejnoměrné zásobování všeho obyvatelstva porušeno — nemohlo přece za vyličených poměrů odňaté množství míti na celkový stav státního disposičního práva tak velikého významu a rozhodujícího vlivu, zvláště když dodány byly obilniny ty, byť i jen jednostranně, téměř vesměs do okresů zle postavených, kam jich státní správa opatřiti nedovedla, ale kde jich k utišení hladu a případných bouří bylo naléhavě zapotřebí. Není tedy zde již objektivně dán znak skutkové povahy »obzvláště těžkého ohrožení veřejných zájmů.« Ale kromě toho bylo by třeba, by obžalovaným i vzhledem k tomuto znaku skutkové podstaty dokázán byl zlý úmysl, ke každému zločinu vyžadovaný. Tento zlý úmysl záležel by ovšem jen ve vědomí obžalovaných, že činem svým zájmy veřejné zvláště těžce ohrožují, avšak toho zjištěné okolnosti nikterak nedokazují, neboť nemůže býti sporu o tom, že prvním a hlavním zájmem veřejným bylo za tehdejších poměrů, by beznadějně válce nebyly přinášeny za oběť vedle životů vojáků i životy tisíců obyvatel v zázemí, by nenastal rozvrat a anarchie v celých oblastech naší země. To vše ale bylo za těch dob na obzoru a tu mohli se obžalovaní snad docela i domnívati, že — třebas pletichařili a z poměrů válečných nesvědomitě těžili — přece jen zájmům státu i své užší vlasti slouží v době, kdy úřady a instituce k tomu povolané složily nebo složiti musily ruce v klín, nemohouce opatřiti obyvatelstvu výživy. I když si tedy obžalovaní vědomi byli svého ocného zasáhnutí v působnost orgánů státních a v jejich dispoice, není ještě nijak na snadě třeba i jen domněnka, že si byli vědomi těžkého ohrožení veřejných zájmů; byloť přece obecně známo, že veškerá činnost orgánů a institucí zásobovacích na všech stranách selhávala a na místě jejím všude nastupovalo zásobování cestou soukromou.

Čís. 154.

Amnestovaný trestný čin nemůže kvalifikovati další trestný čin jako přečin dle § 20 č. 2 a) cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z.

(Rozh. ze dne 9. března 1920, Kr I 68/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v zasedání neveřejném zmateční stížnosti obžalovaného Václava D., do rozsudku lichevního sou-